

HSK - NYT

Nr. 2 juni 2005

Siden sidst

Af Gitte Lindeløv

18. april afholdt HSK sin årlige generalforsamling. Vi havde en del punkter på dagsordenen, bl.a. havde cand. oecon. Michael Madsen udarbejdet et ændringsforslag til HSK's vedtægter. Disse har gennem længere tid trængt til at blive strammet op. Dette er nu gjort, og vi er glade for, at Michael havde lyst til at udføre dette stykke arbejde. Michael blev sammen med Daniel og Julie valgt ind i bestyrelsen (se inde i bladet).

Michael, der kommer fra Århus, har taget initiativ til at undersøge interessen for en lokalafdeling af HSK i Århus. Det er meget spændende, hvorvidt der er interesse for dette. Det er også glædeligt, at vi har fået større aktivitet på kontoret. Således vil vi nu have åbent hver fredag, det vil sige kontoret har åbent mandage, onsdage og fredage i tidsrummet 10 - 12. Stud. comm. Vivi Kløcker, cand. mag. René Ruby og cand. comm. Jane Stiesdal har tilbudt deres arbejdskraft på kontoret fredage i ulige uger.

Som oplægsholder efter generalforsamlingen kom Jørgen Lenger, Institut for Muskelsvind, og orienterede om den nye strukturreform. Det er et meget omfattende område og vi havde kun tid til at få indblik i et lille hjørne. Spørgelysten fejlede ikke noget. Især var der stor bekymring omkring HUR og deres nye praksis med ændrede betingelser, som for mange aktive menneskers vedkommende vil betyde en væsentlig forringelse. Den nye praksis træder i kraft 1. juli 2005. HSK blev opfordret til at

forsøge at gøre noget ved HUR's ændrede betingelser. I første omgang vil vi tage kontakt til DSI og høre, om det er et problem, som de vil arbejde på at få løst.

1. august 2004 trådte der en ny vejledningsreform i kraft. Jeg vil kort orientere om denne, som omhandler både ungdoms- og videregående uddannelser og erhverv. Her vil jeg kun redegøre for vejledning om videregående uddannelse og erhverv. Intentionen med den nye vejledningsreform er, at det skal være lettere at finde og vælge uddannelse og arbejde. Derfor har man forsøgt at ændre og forenkle hele vejledningssystemet.

Vejledningen om valg af uddannelse og erhverv skal fremover samles i et mere sammenhængende system, hvor vejledningen er mere uafhængig af de enkelte uddannelser, institutioner og sektorer.

Der er to overordnede mål for vejledningen:

- *For den unge* skal vejledningen sikre et tilstrækkeligt grundlag for at træffe realistiske beslutninger om valg af uddannelse og erhverv, som svarer til den unges potentialer.
- *For samfundet* skal vejledningen understøtte målet om veluddannede borgere og høj beskæftigelse. ...

Desuden skal vejledningen tilstræbe mere målrettede tilbud til unge med særlige behov, for vejledning og vejledningen skal være uafhængig af sektor- og institutionsinteresser.

Ansvar for vejledningen om videregående uddannelse og erhverv samles i Undervisningsministeriet, som opretter et nyt Landscenter for Uddannelses- og Erhvervsvejledning (LUE). Vejledning om videregående uddannelse og erhverv vil fortsat være let tilgængelig i de unges nærområde. Det vil ske gennem syv regionale vejledningscentre, der benævnes "studievalg".

Vejledningen skal foregå i samarbejde mellem de regionale centre, ungdomsudannelserne og de videregående uddannelser. Samarbejdet skal sikre sammenhæng i vejledningen, udveksling af erfaringer og vidensdeling. Den del af vejledningen, der drejer sig om at gennemføre en uddannelse, den unge allerede er i gang med, ændres ikke. Denne vejledning bevarer som en integreret del af uddannelserne ud fra principper om nærhed og sam-

menhæng mellem valg undervejs i uddannelsen og efterfølgende uddannelse og erhverv.

Undervisningsministeriet vil oprette en vejledningsportal på Internettet, www.uvm.dk/vejledningsreformen.

Denne bliver landsdækkende og henvender sig både til børn, unge og voksne, der søger information og vejledning, og til vejledere, lærere, uddannelseskonsulenter og andre, der beskæftiger sig med vejledning.

Ovenstående beskrivelse af den nye vejledningsreform er taget fra "Vejledningsreformen - kort fortalt", udgivet af Undervisningsministeriet

Sommeren står for døren og HSK holder ferielukket fra fredag 25.06 til fredag 05.08 - begge dage inklusive. Jeg ønsker alle medlemmer og samarbejdspartnere en rigtig god sommer.

Indhold i dette nummer

- HSK's nye bestyrelse
 - Stammen, en hindring til opnåelse af en uddannelse ?
 - Inklusion af handicappede studerende på de videregående uddannelser
 - Ban vejen for dit fremtidige job !
 - Vejen til et fleksjob
 - Karriere med handicap
 - Handicap - overblik over mulighederne
 - Specialkonsulentordningen for bevægelseshandicappede
-

HSK's nye bestyrelse

Af Lotte Pehrsson

Efter generalforsamlingen ser den nye bestyrelse således ud:

Formand cand. psyk. Gitte Lindeløv

Næstformand stud. comm. & bio.
Vivi Kløcker

Kasserer cand. oecon. & stud. mph.
Michael Madsen

Bestyrelsesmedlem cand. mag.
Daniel Gartmann

Bestyrelsesmedlem stud. mag. Julie
Culmsee Pedersen

Suppleanter

Cand. mag. René Ruby
Stud. mag. Ricardo Lemus

Revisor

Cand. jur. Lene Pedersen

Stammen, en hindring til opnåelse af en uddannelse?

Af Stud. mph., cand. oecon. Michael Madsen

Indledningsvis redegøres for, hvad stammen er for et handicap. Dernæst følger hvilke problemer, det kan medføre for en person som stammer i skolen, ungdomsuddannelse og på videregående uddannelser. Dernæst vil der blive belyst hvilke muligheder for dispensationer, der eventuelt kunne være relevante at gøre brug af, så en person der stammer, så vidt muligt ligestilles med andre, som ikke stammer med hensyn til den faglige bedømmelse af mundtlige præstationer. Til sidst følger en konklusion.

Stammen et fysisk handicap som kan medfører store kommunikations- og sociale problemer

Stammen er et fysisk handicap, som betyder, at en person der stammer har få eller mange gentagelser af en stavelse, lyd, eller ord. En anden form for stam-

men vil komme til udtryk gennem korte eller lange pauser, inden personen kan få en stavelse, lyd eller ord frem, de såkaldte blokeringer. Det er vigtigt at fastslå, at "graden" af stammen kan varierer i større eller mindre grad hos personen afhængig af den situation og den omstændighed, som stammeren befinder sig i, og at stammen aldrig er den samme fra person til person.

Kort fortalt er stammen i udgangspunktet et kommunikationsproblem, det vil sige, at en stammer kan have svært ved og / eller ikke får sagt det, som var intentionen på grund af den uklare mundtlige fremstilling. Men man kan også sige, at stammen er et socialt problem. Stammeren kan være meget indadvendt og ikke deltagende i forskellige sociale situationer og holder sig tilbage fra at sige no-

get, hvis personen er sammen med andre, ofte ukendte personer eller grundet en uvant og eller stresset situation. Stammeren risikerer ofte at ende i frivillig eller ufrivillig isolation i forhold til andre mennesker, fordi "skammen" og kampen for at undgå at stamme eller ved at stamme skønnes af den enkelte, som værende større i øjeblikket end fordelene ved at indgå i mundtlige relationer til andre. De kommunikations og sociale problemer kan være store eller små afhængig af graden af stammen hos den enkelte stammer.

Problemer for en stammer i forhold til uddannelsessystemet

Da stammen er et kommunikationsproblem, medfører det ofte store problemer i forhold til uddannelsessystemet og især indenfor de boglige uddannelser. I udgangspunktet kan en stammer ikke undgå at skulle tilbringe 8, 9 eller 10 år i en folkeskole, dog er stammeren ikke forpligtet på lige fod med andre til at gå i folkeskolen, såfremt det faglige niveau kan opnås andet sted eksempelvis via privat undervisning i hjemmet. Denne mulighed må siges at være så lidt brugt, at der vil blive set bort fra denne mulighed. Den mundtlige undervisning i folkeskolen er tilrettelagt på, at den enkelte elev skal læse højt, holde oplæg, kunne deltage i en diskussion og svare på spørgsmål. Så det betyder, at en person som stammer oplever problemer med at opnå den "rigtige" mundtlige bedømmelse, da stammerens evner indenfor mundtlig kommunikation oftest er ringere grundet handicappet. Hvad angår den skriftlige bedømmelse, vil der i udgangspunktet ikke være problemer, dog kan de mundtlige problemer medføre indlæringsvanskeligheder, som kan have større eller mindre indvirkning på den skriftlige præstation grundet eksempelvis manglende lyst til læring i det hele taget på grund af de mundtlige problemer.

En person som stammer kan frygte og forsøge at undgå de situationer, hvor der vil være fokus på den mundtlige præsta-

tion. Stammeren er som oftest klar over, at vedkommende ikke vil kunne fremlægge hele eller dele af det forventelige sammenlignet med personer, som ikke stammer. Stammen medfører, at personen risikere ikke at kunne nå at få sagt alt, da mundtlig fremlæggelse skal og må ske indenfor en vis tidsramme af hensyn til de andre og tiden i almindelighed. Stammeren kan med vilje svare forkert eller svare på en måde, som ikke var personens mening / intention. Ikke så sjældent kan en stammer vælge at fremføre, at vedkommende ikke kender svaret, og / eller vælger ikke at svare på spørgsmål udsendt i plenum. Årsagen til denne uheldige adfærd skyldes alene, at en stammer vil skåne sig selv og andre for den pinlige og eventuelle langvarige situation, hvor stammeren må stamme sig igennem forløbet, og som for den enkelte stammer kan føles som evigheder. Essensen af en stammers svar / fremlæggelse kan gå tabt grundet det lange forløb, og at fokus kan være svært at opretholde for andre, grundet den lange tid det kan tage en stammer at svare / fremlægge noget.

Ikke så sjældent må stammeren modtage det råd om ikke at vælge en boglig uddannelse, dette selvom en stammer har opnået en god afgangseksamen i folkeskolen. Begrundelsen for et sådan råd må være, at man ønsker (ud fra den bedste mening) at skåne vedkommende for yderligere mundtlige nederlag i det videre forløb. Ikke så få stammere fravælger en bogliguddannelse og dette på trods af gode boglige evner. En løsning som i øjeblikket synes tiltalende og indlysende, men som en del fortryder senere i livet, at de ikke i det mindste forsøgte, om de kunne klare en bolig videregående uddannelse.

Beslutter en stammer sig for at ville gå på eksempelvis gymnasiet, så melder der sig de samme problemer, som er gældende i folkeskolen. Men to væsentlige forskelle mellem folkeskolen og gymnasiet skal påpeges. For det første

er det faglige niveau naturligvis højere i gymnasiet og dermed også kravet til klar, kort og præcis skriftlig og mundtlig fremstilling, som en stammer netop pga. sit handicap ikke kan forbedre i forhold til det mundtlige. For det andet betyder gennemsnittet i gymnasiet noget for en stammers mulighed for at kunne få en plads på en videregående uddannelse, som har adgangsbegrænsninger. De mundtlige karakterer vil som oftest være (markant) lavere end de tilsvarende skriftlige, så det endelige eksamensgennemsnit vil alt andet lige være lavere.

Naturligvis kan man, som stammer indhente nogle af de manglende mundtlige evner via de skriftlige evner, når der tænkes på karakteren. Men dette er i udgangspunktet et urimeligt krav, da dette kan betyde, at stammeren skulle være mere intelligent end ikke stammende personer, hvilket vil forekomme yderst sjældent. Kort fortalt må en som stammer være indstillet på, alt andet lige at få lavere mundtlige karakterer sammenholdt med en ikke stammende person og deraf et lavere eksamensgennemsnit. Dette betyder for de fleste stammere, at de er udelukket fra de videregående uddannelser, som kræver et meget højt gennemsnit.

Det findes dog dispensationsmuligheder, hvis man kan dokumentere, at ens handicap har haft negativ indvirkning på ens eksamensgennemsnit. Men som stammer vil det være svært at komme i betragtning, da de fleste stammere kan have svært ved at påvise, at deres mundtlige karakter burde være højere, da alle jo i udgangssituationen har samme muligheder for at ytre sig mundtligt. Desuden vil positiv særbehandling heller ikke være nogen løsning, da almisser grundet et handicap heller ikke for mange stammere synes acceptabelt.

I udgangspunktet har stammere lige adgang til alle videregående uddannelser som andre, men reelt findes den begrænsning, at uddannelser som kræver

megen mundtlig kommunikation ikke vil være mulig at gennemføre, f.eks. uddannelsen til skuespiller.

På de videregående uddannelser findes samme problemer som tidligere nævnt. Men forskellen er blot, at man naturligvis som regel ikke har årskaraktter, og derfor ikke har det daglige pres. Til gengæld betyder en mundtlig eksamen så alt, da man ikke har en årskaraktter som sikkerhedsnet, hvis det skulle gå helt galt. Friheden ved ikke at skulle bekymre sig om den mundtlige præstation til hverdag, bliver blot afløst af, at eksamen betyder alt. Men eksamen med eller uden årskaraktter i baghånden ændre ikke det faktum, at stammere har mere end svært ved mundtlige eksaminer. Dertil kommer, at de videregående uddannelser af mange opleves som ensomt, da der ikke er nogle som "tager hånd" om én, og at skabe kontakter bliver ikke nemmere for en stammer, når denne verden i høj grad sætter individet i højsæde, og hvor mundtlig kommunikation betyder uendeligt meget. Mangel på studiekammerater og følelsen af personlig ensomhed får mange til at falde fra.

Dispensationsmuligheder

Der findes nogle dispensationsmuligheder for stammere til mundtlige eksaminer, hvis hensigt er, at sikre eller i højere grad at sikre en person som stammer opnår en bedømmelse svarende til en tilsvarende personer, som ikke stammer.

En af mulighederne er, at en stammer får længere eksaminations tid, hvilket betyder, at den pågældende får eksempelvis dobbelt så lang taletid. Dette synes i udgangspunktet at være løsningen, da det skulle sikre, at personen ikke føler et så stort tidspres. Men man glemmer dog, at pågældende skal være "på" i dobbelt så lang tid, og at det kræver store fysiske anstrengelser at stamme og ikke mindst at kæmpe for at undgå at stamme. Desuden skal man i dobbelt så lang tid som andre have fokus på, hvad man har sagt, og hvad man vil sige i øjeblikket og sene-

re i forløbet og igen kæmpe med at komme til at stamme. Dertil kommer, at trætheden indtræder på et eller andet tidspunkt, så man derved kommer til at bidrage med noget, som måske er til mere skade end gavn, dette som en konsekvens af, at eksaminator i bedste mening forsøger at få så meget "godt" frem, som ikke er muligt.

En anden mulighed vil være at udskifte en mundtlig eksamen med en skriftlig eksamen. Men denne løsning er ikke uden problemer. For det første er mulighederne for at blive ledt på rette kurs fraværende ved en skriftlig prøve i modsætning til en mundtlig prøve. Dertil kommer, at kravene ikke er ens, hvis man sammenligner en eksempelvis 5 timers skriftlig prøve med en 20 min. mundtlig prøve. Sidst men ikke mindst kan det medfører kritik for andre studerende, som med rette kan hævde, at de også er nervøse, og som derfor vil foretrække en skriftlig prøve frem for en mundtlig prøve.

En tredje mulighed vil være, at man skriver ens svar på en computer. Denne mulighed har dog den ulempe, at der rettes fokus på det, man skriver og derfor skal man være meget præcis i formuleringen, og det kommer til at minde om en skriftlig prøve. Dermed går ideen om en mundtlig prøve jo tabt, og det vil virke mere mekanisk og upersonligt, når fokus rettes mod en computer end mod personen.

En fjerde mulighed er, at man kan have en bisidder med ved eksamen. Denne bisidder vil typisk være en talepædagog, som har tilladelse til at færdiggøre et ord, som stammeren har svært ved at udtale. Denne bisidder vil naturligvis kunne bringe med noget tryghed og hjælpe en, men da det kun er til udtalelsen af et ord, og af gode grunde ikke ved eller må udtale hele sætninger, så må hjælpen siges at være meget sparsomt.

En femte mulighed vil være, at der tages den tid, der skønnes nødvendigt for at

kunne bedømme den mundtlige eksamen. Denne mulighed minder om mulighed et, dog mere fleksibel, da der ikke findes nogen tidsbegrænsning i udgangssituationen. Risikoen ved denne mulighed er, at der dermed er uskrevet en blankocheck. Det er op til eksaminator og censor at bestemme, hvornår "nok" er nok til at kunne afgive en bedømmelse. En stammer risikerer at skulle sidde urimeligt længe, og på grund af den træthed som indfinder sig før eller siden hos stammeren, at trætheden som tidligere nævnt får stammeren til at udtrykke sig til skade for stammeren selv.

En mulighed som dog ikke er en dispensationsmulighed, men som bør nævnes er, at man efterfølgende kan indgive en klage over eksamensforløbet / karakteren. Med så meget andet her i livet skal man ikke leve med at slå til og nøjes med et resultat, som man finder uretfærdigt.

Konklusion

I forhold til handicappet stammen, findes der ingen løsning på problemet med at opnå en 100 % retfærdig faglig bedømmelse i uddannelsessystemet. Blot det at klare sig igennem folkeskolen kan være en svær og traumatisk oplevelse for nogle stammere. Andre stammere oplever først for alvor problemer på en ungdomsuddannelse eller på en videregående uddannelse. Man kan stille nogle muligheder til rådighed, som uden tvivl kan stille nogle stammere bedre, end hvis muligheden / mulighederne ikke fandtes. Men alt i alt har man ikke fundet nogen universel løsning på problemet med hensyn til mundtlige prøver og bedømmelser. Derfor må de fleste stammere nøjes / leve med lavere karakter sammenlignet alt andet lige med ikke stammere. Dette betyder, at nogle stammere må nøjes med en studieplads, som måske ikke var deres første prioritering, da deres stammen har betydet, at deres adgangsgivende eksamensgennemsnit ikke har været højt nok.

Inklusion af handicappede studerende på de videregående uddannelser

Af Studievejleder Anne Bjørkmann,
Institut for Blinde og Svagsynede

I Studievejledningen på Institut for Blinde og Svagsynede oplever vi desværre alt for ofte studerende, som gang på gang støder ind i barrierer på deres studium. Barrierer som medfører unødvendige nederlag og som for nogle ender med, at de opgiver uddannelsen.

Mange af de blinde og svagsynede studerende, vi kommer i kontakt med, giver udtryk for, at en af de største barrierer de støder ind i, som handicappede studerende på de videregående uddannelser, er manglende forståelse fra omgivelserne, heriblandt de ansatte på uddannelsesinstitutionerne, samt manglende tilgængelighed. Heldigvis er der også andre som fortæller, at de møder stor forståelse og vilje til at løse de udfordringer, der kan opstå undervejs i studiet. Men det store problem er jo, at det skal være personafhængigt, om man kan få den hjælp, man som handicappet studerende har brug for.

Med SPS-lovgivningen og SU-handicap-tillægget er nogle af de traditionelle barrierer blevet væsentlig mindre. Ordningen med en startpakke med de basale hjælpemidler, som udleveres før semesterstart og justeres efter et par måneder på studiet, og forbedrede studiematerialer i form af digitale lydbøger har gjort det lettere at komme i gang med studierne på lige vilkår.

Men lige adgang til studierne er ikke gjort med hjælpemidler og lydbøger. Omgivelsernes vilje og evne til forståelse af handicappet spiller en afgørende rolle, og derfor er en generel holdningsændring i forhold til handicap og uddannelse nødvendig på de videregående uddannelsesinstitutioner.

Der er behov for en grundlæggende ændring af den måde, man opfatter handicap på, og af den måde man fortolker sektoransvaret. På trods af at der gennem flere årtier har været fokus på et mere relativistisk handicapbegreb både i forskningen og i de internationale konventioner, så afspejler uddannelsesinstitutionernes praksis stadig en lægelig og diagnostisk synsvinkel på handicap med fokus på den enkeltes funktionelle begrænsninger. Det er den handicappede, der har et problem og ikke uddannelsesinstitutionen.

I en relativistisk forståelse af handicapbegrebet bliver tingene vendt på hovedet. Her er der fokus på relationen mellem et menneske med funktionsnedsættelse og det omgivende samfund. I stedet for at se på "manglerne" ved den handicappede, sættes fokus på omgivelsernes "mangler", dvs. alle de samfundsskaber forhindringer indenfor f.eks. uddannelse, information og kommunikation, som bevirker, at mennesker med handicap ikke kan deltage på lige vilkår med andre. Handicap svækker ikke nødvendigvis et individs præstation, men det kan være nødvendigt for den handicappede at søge alternative metoder til at udføre bestemte opgaver. Dette forhindres dog indimellem af den måde uddannelsesinstitutionerne har indrettet sig på.

En sådan relativistisk tilgang hænger tæt sammen med begrebet inklusion, som i modsætning til integration fordrer at fokus flyttes fra det enkelte individ til institutionerne. Den bryder med mangelsynet og har fokus på, hvordan man kan udvikle og indrette institutionerne, så de imødekommer alles behov. Inklusionstanken

medfører med andre ord, at ikke blot den handicappede studerende skal være forberedt på studiestart med eksempelvis hjælpemidler og studieteknikker i orden, men også uddannelsesinstitutionen skal udvise parathed i forhold til at kunne inkludere alle studerende med eller uden særlige behov.

At være en inkluderende uddannelsesinstitution er altså ikke gjort med at ansætte en SPS-vejleder og sørge for handicappede. Det kræver, at man indretter institutionerne således at både administration, undervisning, eksaminer, bygninger etc. er udviklet og indrettet til at imødekomme alles behov. Institutionerne er ansvarlige for, at ingen udelukkes fra hverken læring eller sociale aktiviteter, fordi tilrettelæggelsen ikke har taget højde for de studerende med særlige behov.

I Danmark er vi desværre langt fra at have inkluderende videregående uddannelsesinstitutioner, hvilket som tidligere nævnt medfører daglige kampe for mange handicappede studerende, social isolation og alt for mange nederlag i løbet af studietiden.

Anderledes ser det ud i England, hvor man via lovgivning har opnået at få fokus på handicappedes rettigheder til uddannelse på lige vilkår. I England indførte man i 1995 loven "Disability Discrimination Act" (DDA), som blev udvidet i 2001 med "Special Educational Needs and Disability Act" (SENDA), som dækker alle aspekter af undervisning og uddannelse. Med SENDA er uddannelsesinstitutionerne nu nødt til at medtænke alle studerende med særlige behov, og på alle universiteterne er der nu en formuleret politik på området. Der er oprettet resource- og vejledningscentre og ansat handicapkoordinatorer, som vejleder og rådgiver både de studerende og de ansatte.

På nationalt plan sørger National Disability Team (NDT) pt. for vejledning og rådgivning til 55 projekter, hvis formål er at

at forbedre forholdene for de handicappede studerende på de videregående uddannelser. Projekterne bliver finansieret via offentlige midler uddelt af HEFCE (The Higher Education Funding Council for England) og DELNI (Department for Employment and Learning in Northern Ireland). 31 projekter er givet til uddannelsessteder, som ikke tidligere har haft erfaring med at inkludere handicappede på deres uddannelser, det gælder blandt andet kunsthøjskoler, farmaceut- og medicinuuddannelser og landbrugsuddannelser. Formålet med disse projekter er, at institutionerne får formuleret en fælles handicappolitik i forhold til f.eks. optagelse og eksamen, at der bliver udpeget ansatte, som er ansvarlige for at de handicappede får den rette hjælp, og at de ansatte gennem udviklingsprogrammer bliver bedre til at tilgodese handicappede studerende via en mere inkluderende undervisning.

Der lægges vægt på et samarbejde mellem det akademiske personale, it-folk, handicaphjælpere og de handicappede studerende. Der er en stor alsidighed i projekterne. De spænder fra projekter om e-learning til projekter, der omhandler problematikken omkring, hvordan man som handicappet får formidlet sit handicap til omgivelserne.

Et af de store projekter, som er afsluttet er The DEMOS project, som kan ses på hjemmesiden <http://jarmin.com/demos/course/sendaindex.html>.

Projektet kørte fra 2000 - 2003 og blev til i samarbejde mellem fire universiteter. Målet var at undersøge handicappede studerendes forhold på de videregående uddannelser og på baggrund af den viden, man fik fra denne undersøgelse, at udvikle en online undervisningspakke for det akademiske personale på de videregående uddannelsesinstitutioner. Pakken kom til at indeholde fem overordnede moduler:

- a. Fakta om handicap,
- b. ordblinde studerende i de videregående uddannelser,
- c. optagelse af handicappede ansøgere til de videregående uddannelser,
- d. eksamen og vurdering og
- e. Information om SENDA.
- f. Udover disse moduler er der tips til web-designere, interview med handicappede studerende, forskningsrapporter, specielle afsnit om synshandicappede, døve og ordblinde studerende og meget andet.

Alt sammen meget overskueligt og pædagogisk formidlet.

Det er et projekt, som i høj grad bygger på et relativistisk og inkluderende handicapsyn. Gennem undervisning af det akademiske personale og udvikling af inkluderende læringsmiljøer og undervisningsprogrammer tager man fat på at ændre de handicappedes omgivelser i stedet for udelukkende at have fokus på den enkelte handicappedes begrænsninger.

I Danmark bærer indsatsen for de handicappede studerende i de videregående uddannelser for meget præg af tilfældigheder. Der er enkelte ildsjæle rundt omkring, men det store flertal af undervisere og administrativt personale har ingen forudsætninger for at håndtere de handicappedes behov. Der mangler en bevidsthed på uddannelsesinstitutionerne omkring inkluderende undervisning og handicappolitik, samt nogle overordnede handleplaner.

Man kunne f.eks. ønske sig, at der på et sted som Københavns Universitet blev gjort mere i forhold til inklusionen af de handicappede studerende. Kigger man på Universitetets hjemmeside, ser det ud til, at der er ansat én medarbejder til at tage sig af handicapsspørgsmål. Det er en administrativ medarbejder, som tager sig af SPS-ansøgningerne. I de nye eksamensbekendtgørelser har man indført et afsnit om, at der kan tilbydes særlige

prøvevilkår for studerende med funktionsnedsættelse. I praksis viser det sig dog, at dem som skal give dispensationerne i studienævnet ikke er klædt på til at forholde sig til dispensationsansøgningerne.

I Universitetets optagelsesmateriale, som også er tilgængeligt på hjemmesiden fremgår det, at man som handicappet studerende kan få besked om optagelse før andre studerende, hvis man søger inden 15. marts. Beskeden til en af de blinde studerende, vi er i kontakt med, som skal starte på et fag efter sommerferien, hvor alle er garanteret plads, hvis de har de rette kvalifikationer, var at hun ikke kunne få besked før 28. juli. Først da hun pressede på, og fik en lektor fra faget til at gøre noget ved sagen, fik hun brev om optagelse. Det viser, at regler ikke er nok, der skal en gennemgribende holdningsændring til på hele institutionen. Der er så mange områder, der skal tages fat på, som f.eks. tilgængelighed til EDB-arbejdspladser, til feltarbejde, praktikophold, informationssøgningskurser, laboratorieøvelser, gruppearbejde etc.

Undervisningsministeriet formidler på deres EMU-portal omkring tilgængelighed gode råd til underviserne i forhold til at tilrettelægge undervisningen for de handicappede studerende, men det er ikke mit indtryk at ret mange undervisere på de videregående uddannelser kender til og bruger portalen. På Århus Universitet har en enkelt ildsjæl fået bygget et studiecenter op for studerende med særlige behov, hvilket er et fantastisk initiativ, men det er stadig ikke nok, at nogle enkelte medarbejdere i et studiecenter bliver eksperter i handicapsspørgsmål, hvis ikke resten af Universitetets medarbejdere bliver inddraget, så man kan få lavet nogle inkluderende læringsmiljøer, administrationer, kantiner, biblioteker etc. Danske politikere og de danske videregående uddannelsesinstitutioner trænger til at vende næsen mod f.eks. England, så handicappede studerende fremover

kan tage en uddannelse på lige vilkår i Danmark.

Links:

SENDA:

<http://www.opsi.gov.uk/acts/acts2001/10010--d.htm>

DEMOS:

<http://jarmin.com/demos/index.html>

NDT:

<http://www.natdisteam.ac.uk/index.php>

EMU: <http://tilgaengelighed.emu.dk/>

BAN VEJEN for dit fremtidige job !

Af Kursusleder Thomas Grønborg

BAN VEJEN er et nyt dynamisk kursus for mennesker, der har et handicap og er uddannede, men mangler et arbejde. På kurset udvikles færdigheder, som på forskellig vis øger chancerne for at komme i job. Desuden garanteres en praktikplads.

Kurset varer vejledende et halvt år og afholdes første gang fra august til december 2005, samt to gange i 2006. Der optages kursister fra hele landet.

- Har du en kompetencegivende uddannelse og er det en udfordring at komme ind på arbejdsmarkedet ?

- Ønsker du forandring i din tilværelse og er du parat til at opleve, tænke og handle på nye måder ?

Hvis du kan svare JA til begge spørgsmål, så kan BAN VEJEN lige være noget for dig.

Idéen med kurset er, at du både får professionel bistand og selv skaber dine løsninger i forhold til at komme i job. Alt-så hjælp til selvhjælp.

Kurset består af kompetente underviseres input og coaching, blandet med en masse learning by doing.

Der er tale om et nyt og unikt kursusforløb, skabt ud fra moderne metoder inden for forandring, læring og kompetenceudvikling.

Sæt fokus på dine talenter og få det bedste frem i dig selv

Du kommer til at arbejde med din personlige udvikling og handlekraft, dine faglige kompetencer samt din evne til at agere på arbejdsmarkedet.

Målet er, at du bliver bedre til at skabe veje til at komme i job og ikke mindst, at du får en tro på at det vil lykkes - for det er muligt !

Ved at arbejde med din personlige udvikling kan du blive klogere på dig selv og mere afklaret omkring dit handicap. Og du vil lære at tackle udfordringer på en konstruktiv måde og skabe muligheder.

Du kommer også til at arbejde med at af-dække dine personlige og faglige stærke sider og kompetencer. Og på dette punkt vil du, ligesom mange andre mennesker, sikkert blive overrasket over, hvor meget du egentlig rummer og kan.

Denne viden kan du så bruge til at tænke i nye baner omkring, hvilke arbejdsfunktioner du kan varetage, hvorved du kan udvide din jobsøgning og øge chancerne for at finde det rette job for dig.

Konkrete opgaver, samarbejde og netværk

På kurset vil der være en masse opgaver i "den virkelige verden" og et tæt samar-

bejde med de andre deltagere på kurset. Dette opbygger i sig selv kompetencer, som er værdifulde på arbejdsmarkedet.

Du vil også lære at blive en effektiv netværker og få udbygget dit netværk med arbejdspladskontakter og andre gode forbindelser, som skaber nye muligheder.

Viden om arbejdsmarkedet og kompensationsordninger

Du vil endvidere møde en række repræsentanter for arbejdspladser, personer med handicap og andre, som har viden om arbejdsmarkedet og erfaringer med at bane veje til jobs, når man har et handicap. Derved kan du få inspiration og nye idéer til, hvad du selv kan gøre for at bane din vej til et job.

På kurset vil du også arbejde med din gennemslagskraft ved jobsamtaler. Dette drejer sig især om, at kunne tackle de forskellige måder hvorpå en arbejdsgiver kan opfatte og respondere på dig, som et menneske med handicap. Ofte vil udfordringen her bestå i, at kunne få skiftet fokus fra handicappet til dig, som menneske, og dine kompetencer.

En anden vigtig ting er, at du får kendskab til, hvad der findes af ordninger for compensation og hjælpemidler. Dermed kan du fjerne ydre praktiske forhindringer og på den måde øge dine chancer for at komme i job.

Endeligt vil du blive undervist i god ny-modens jobsøgningsteknik, som f.eks. at skrive en jobansøgning der batter. Plus det at skrive et dynamisk CV.

Garanti for praktikplads!

Praktik er en meget vigtig del af BAN VEJEN kurset. Ved at komme i praktik får du prøvet kræfter med dig selv og dine kompetencer, og samtidig får du noget konkret til CV'et.

Du skal yde en indsats for selv at finde din praktikplads, men hvis det kniber går

BAN VEJEN ind og hjælper via et netværk af kontakter. Vi garanterer at alle kursusdeltagere kommer i praktik.

Alt i alt er BAN VEJEN således et tilbud, hvor du kan udvikle dig personligt, styrke dine faglige kompetencer, udforske dine jobmuligheder, skabe nye veje til at komme i arbejde - og ikke mindst opbygge færdigheder til, at det vil lykkes for dig.

Hvem kan deltage på BAN VEJEN ?

For at kunne deltage skal du...

- ønske at gøre en aktiv indsats for at komme i job
- have færdiggjort en kompetencegivende uddannelse og helst være under 36 år
- aftale med kommunen eller AF og A-kasse at du deltager, samt sørge for betaling af kursusafgift på kr. 800.
- have telefon og internetforbindelse
- være indstillet på et 3 måneders praktikforløb
- søge job, mens du er på kurset
- skrive en ansøgning til kursusleder.

Rekvirer ansøgningsskema på hjemmesiden.

Vil du vide mere ?

Læs mere på www.banvejen.dk eller kontakt kursusleder Thomas Grønborg på: 36 35 96 50
mail: thomas@dsiungdom.dk.

Projekt "BAN VEJEN for dit fremtidige job!" gennemføres af DSI-Ungdom med støtte fra Arbejdsmarkedsstyrelsen.

Ban vejen !

Vejen til et fleksjob

Af Civiløkonom Per Henrik Kæseler

Jeg sidder i dag i et 20 timers fleksjob, på et advokatkontor inde midt i København. En fantastisk ting, må jeg her i bakspejlet indrømme, da det tog mig en del år at beslutte mig for at blive fleksjobber.

Jeg medfødt CP'er populært kaldet spastiker, og er uddannet civiløkonom, og har med min vestjyske baggrund i mange år holdt mig til det ordinære arbejdsmarked. Jeg er nok opdraget til at klare mig selv, og det har været min ubevidste tråd op gennem årene. På den anden side skal siges, at jeg i Vestjylland, da jeg boede der, havde meget svært ved at få et job uden at have 20 timers personlig assistance med i hatten. På den måde fik mine arbejdsgivere et skjult løntilskud til mig, da jeg sjældent havde brug for assistancen.

Gennem hele denne periode var der mange i min omgangskreds, der ofte opfordrede mig til at søge et fleksjob, men jeg var for stædig endnu. Det som så sker efter 2002 er, at jeg flyttede over til min kæreste i Københavnsområdet, og kommer på et kursus i Hillerød og i noget jobtræning hos DSI i Hvidovre. I hele det forløb har jeg en del transport, og da min dåbsattest var ved at få ret mange af 30-årene på bagen, begyndte det gevaldigt at knibe fysisk at holde til fuld tid inklusivt rejsetid. Det var altså mest fysiske begrænsninger, der fik mig til at vælge et fleksjob.

Jeg vælger så sidste år at søge et fleksjob hos min kommune, også fordi

det kniber mig at være noget om aftenen herhjemme. Jeg fik straks bevillingen, og så gjaldt det bare om at få et job. For mig må jeg sige, at det gik let og smertefrit. Jeg var nok lidt heldig, da jeg søgte uopfordret hos en arbejdsgiver, hvor det viste sig, at han selv har en søn, som er spastiker. På den måde blev det ikke et tema til jobsamtalen, og rent faktisk nåede jeg kun at gå ledig i små to måneder, efter at min jobtræning var slut.

På arbejdspladsen er jeg blevet mødt med en meget positiv holdning. Ikke kun fordi jeg er hos den specifikke arbejdsgiver, men fordi jeg oplever, at man er åbne for mine begrænsninger. Samtidigt har jeg ikke holdt mig tilbage i forhold til at fortælle om mit handicap.

Jeg har fået en række opgaver, der i princippet ikke har nogle faste deadlines, for min chef mener, at jeg skal have så åbne muligheder for at tilpasse mine dage efter min fysik. Det drejer sig i alt væsentlighed om, at assistere chefen i en række bestyrelsesposter, han har. I disse sager kommer en bunke papirer løbende, hvor jeg skal sørge for, at de hele tiden er up to date.

For mig har det ikke været svært at få et fleksjob på baggrund af en smule held. Jeg har kun søgt det ene job, men det som har været min svære hurdle var at træffe valget om at gå fra ordinære vilkår til at søge et fleksjob.

Karriere med handicap

Af Cand. theol. Michael Pedersen

TV-avisen er ved at være slut, jeg prøver at få en overblik over, hvad det er jeg egentlig skal nå i aften. Jeg prøver at tænke et par dage frem. Hvad er der af møder, af undervisning og af oplæg, som jeg bør have forberedt til de næste dage. I mit hoved laver jeg en prioritering af, hvad der er arbejdsrelateret, hvilke tilidshverv jeg skal huske at tilgodese og hvilke ting, der bør laves her og nu.

Telefonen ringer. Det er en kollega der spørg, om jeg kan tage fællestimen på onsdag. Jeg svarer ja og ved, at det vil give yderligere travlhed. Jeg genovervejer mine prioriteter og ligger en ny slagplan for aftenen. I det samme råber min hjælper, at aftensmaden er klar. Jeg er på samme tid stresset og lykkelig over, at min hverdag er så travl, som den er.

Søvn, sund mad og strækøvelser

Det er et kendt mundheld, at børn har brug for de tre R'er. Ro, renlighed og regelmæssighed. I 70'erne udtalte en læge, at det galt næsten alle børn. Der var en enkelt undtagelse: Spastikere. De havde ikke brug for de tre R'er men de tre S'er. Søvn, sund mad og strækøvelser.

Det fik vi så. Jeg er født spastiker, så jeg har svært ved at styre min motorik og taler utydeligt for mennesker, der ikke kender mig godt. I min barndom var mit handicap i centrum. Særligt strækøvelserne var prioriteret højt gennem min barndom og min skolegang. Når jeg skriver strækøvelser, er det mere et symbol på, at vi fik alskens behandling for, at skulle blive bedre fysisk og mere selvhjulpne. Det betød, at vores skolegang var præget af, at vi gang på gang blev taget ud af undervisningen for at komme til behandling. Det, samt det faktum, at vi var en blandet klasse af børn, som havde et ekstremt

fysisk handicap og børn, der havde et kognitivt handicap oven i det fysiske, har påvirket hele min skolegang. Det intellektuelle blev nedprioriteret samtidigt med at vi lærte, at selvhjulpnehed var en dyd, der var værd at kæmpe for. Langt oppe i puberteten troede jeg på, at min selvhjulpnehed en dag ville gøre mig "næsten normal".

En madras og en barbermaskine

Det var på en madras hos centerskolens fysioterapeut, der gik noget op for mig, som senere skulle betyde en dyb og til tider smertelig erkendelse. Jeg husker, at jeg fiskede efter, hvornår min og fysioterapeutens arbejde for alvor ville bære frugt. Hvornår ville jeg blive som andre børn? Fortvivlelse i fysioterapeutens ansigt var ikke til at tage fejl af. Hun forklarede stille, at det jo ikke var derfor, jeg skulle lave øvelser. Jeg ville aldrig blive som andre børn. Jeg ville altid have mit handicap med i rygsækken.

Jeg er vokset op med mit handicap som en naturlig del af mig. Chokket over fysioterapeutens bekendelser blev derfor hurtigt afløst af en nyorientering. Det blev en orientering, der satte spørgsmålstegn ved de autoriteter, jeg tidligere havde troet på. Jeg begyndte at stille spørgsmål ved, om der blev fortaget de rigtige prioriteringer. Jeg anede et sted i horisonten, at det ville blive min intellektuelle formåen, der på lang sigt kunne give mig et liv med indhold.

Så fik jeg skægstubbe. Endnu engang blev terapeuternes opfindsomhed hvad angår selvhjulpnehed sat på prøve. Hvordan skulle en spastiker barberer sig selv uden at komme til skade? Løsningen blev, at man monterede en barbermaskine på en arm fra en arkitektlampe.

Glad sagde ergoterapeuten til mig, at de have løst mit problem. Nu skulle jeg bare bruge hovedet. Jeg tog det lidt mere i overført forstand og blev overbevist om, at jeg var på rette vej i mine erkendelser. Det var på det intellektuelle område, mine styrker lå.

Faglig bevidsthed

Jeg fornemmede klart på centerskolen, at lærerne havde en bevidsthed om, at jeg besad intellektuelle ressourcer. Jeg blev opfordret til at tage en socialrådgiveruddannelse. Da jeg kom på efterskole, kunne jeg konstatere, at trods en skolegang med terapeutiske prioriteringer, havde jeg faglige kvalifikationer svarende til mine klassekammerater. Jeg lagde derfor an til at tage de fire fag på HF, som er nødvendige for at komme ind på Den Sociale Højskole. I løbet af den første uge af mit HF kursus valgte jeg at følge nogle flere fag. To år efter kunne jeg se mig selv med studenterhue. Jeg manglede dog tysk og biologi, som jeg tog som selvstuderende senere.

Så tog jeg det som kaldes et par fjumre år. Jeg blev voksen og lærte andre voksne med handicap at kende. Jeg fik en identitet og en velfungerende hjælpeordning. Imens arbejdede jeg et år frivilligt og tog et år på højskole. Som andre unge tænkte jeg over min fremtid og fandt ud af, at det ikke var mig, der ville være socialrådgiver. Det var de andres forventninger til mig. Jeg var inden omkring flere forskellige universitetsuddannelser og endte med at søge ind på teologi på Århus Universitet.

Studieliv som andre

De næste syv år læste jeg teologi ved Århus Universitet. Med min hjælpeordning havde jeg den praktiske hjælp, som på mange måder gjorde mig til en almindelig studerende. Jeg fik dispensationer ved eksamener, så jeg kunne have en hjælper med ind til forberedelsen samt have lidt mere tid end andre. Ellers forløb mine studier som alle mine studiekammeraters. Mange af mine venner havde

studiejob ved siden af deres studier. Allerede som 18 årig var jeg blevet tilkendt førtidspension, så jeg havde ikke brug for at tage et studiejob. Til gengæld kastede jeg mig over handicappolitisk arbejde i handicaporganisationerne. Mod slutningen af min uddannelse følte jeg, jeg havde kompetence, som var en løn værdig. Jeg søgte derfor et job med løntilskud (dengang skånejob) som redaktør på et blad for mennesker, der har hjælpeordning. Jeg fik det og de sidste to år af mit studie betræd jeg både et fuldtidsstudie og et halvtidsjob. Det gav mig fornemmelsen af, at jeg havde kompetence.

Da jeg var færdig med teologi, betød det meget for mig at få et arbejde, som dels var relevant for min uddannelse og dels langt væk fra handicapverden. Jeg indgik aftale med en kirkelige forening, som godt kunne bruge en teologisk medarbejder og kontorleder. Det var dengang, da kommunerne stadig dækkede lønnen til skånejob fuldt ud, så jeg var gratis arbejdskraft. Det viste sig hurtigt, at en del af kontorets lederfunktionen var af rent praktisk karakter og bestod af opgaver, som jeg måtte sætte mine hjælpere til at løse. Det var utilfredsstillende, og til tider følte jeg mig misbrugt. Jeg påtalte det flere gange, men behovet for rengøring, papirindkøb og andre praktiske ting blev de samme. Da jeg havde været ansat fire år, var det derfor en glæde, at jeg pludselig blev optaget på mit drømmestudie på Journalisthøjskolen.

Sadle om

Så tog jeg den et årige journalistuddannelse. Det var meget anderledes, end at læse på Universitet. Jeg var pludselig i en klasse, hvor jeg kunne måle mig med de andre elever. Igen oplevede jeg, at jeg havde faglige kompetencer på linje med andre. Jeg forlod uddannelsen med en nogenlunde karakter. Og var samtidigt sikker på, at netop det at formulere mig skriftligt er en af mine stærke sider.

Jeg havde fået pension som 18 årig. Den faglige bevidsthed voksede i mig, og jeg

følte jeg havde andet og mere at byde på. End det der honoreres med job på løntilskud. Selvfølgelig havde jeg mange spekulationer om hvorvidt det var klogt, at give afkald på den tryghed pensionen er. Jeg valgte at bede om, at blive visiteret til flex-job. Jeg havde regnet med at møde modstand i kommunen, men jeg var heldig at have nogle sagsbehandlere, som også så mine kvalifikationer som noget, der var værd at betale en løn for.

God fornemmelse

Jeg blev visiteret til flex-job og ikke længe efter blev jeg ansat som lærer og informationsmedarbejder på Egmont Højskolen. Jeg husker stadig den gode fornemmelse jeg følte, da jeg havde mit livs første rigtige lønseddel i hånden. Jeg havde pludselige tjent mine egne penge. Jeg ved at jeg er ansat på mine faglige kvalifikationer men også på min erfaring gennem mange år i den handicappoliti-

ske verden. Der er til tider travlt, og jeg har fortsat min handicappolitiske karriere som tillidsmand i frivillige organisationer. Det giver lange dage, hvor jeg ofte er træt om aftenen. Men jeg bruger de stærke sider af mig selv, og det er en tilfredsstillelse. Jeg ved, at jeg kan formulere mig skriftligt. Jeg ved, at jeg har erfaringer og viden, som jeg kan formidle i en undervisningssammenhæng. Organisatorisk har jeg efterhånden erfaringer som betyder, at jeg kan planlægge og afvikle selv større arrangementer. Det er netop de tre evner jeg bruger i mit arbejde på Egmont Højskolen. Derfor er det en glæde, at have gennemført en karriere fra spastiker, der helst skal strækkes ud flere gange om dagen, over førtidspension for til sidst at ende som informationsmedarbejder og højskolelærer i et flex-job. Glæden er, at der betales for de kompetencer, som jeg rent faktisk har.

Handicap - overblik over mulighederne

Af Lotte Pehrsson

Jobnet

Jobnet er Danmarks største jobformidling på internettet og består af en jobbank, en CV-bank og en række nyttige informationer og gode råd til hhv. jobsøgende og arbejdsgivere. Jobbanken henvender sig både til ledige og til alle, der vil skifte job - uanset uddannelsesgrad.

Arbejdsgivere i hele landet kan søge efter nye medarbejdere i CV-banken, og de kan gratis lægge deres stillingsopslag i jobbanken.

De 14 AF-regioner, der modsvarer de 14 amter i Danmark, har hver et område på Jobnet, der fungerer som supplement til

den landsdækkende information på Jobnet.

<http://www.ams.dk/omjobnet/>

Job-portal

DSI er ophavs-"mænd" bag projektet, som Beskæftigelsesministeriet støtter, og skal skabe en jobportal for mennesker med handicap.

Heri er der information om de forskellige støtteordninger for mennesker med handicap i erhverv:

- Hjælpemidler og arbejdspladsindretning - jobstøtte uden omkostninger
- Mentor - praktisk oplæring
- Personlig Assistance
- Løntilskud til nyuddannede - isbryderordningen
- Fortrinsadgang til offentlige job - jobsøger har krav på en samtale

- Formål med projektet

Formålet med dette projekt er at skabe et betydeligt antal job med løntilskud til førtidspensionister, fleksjob og ordinære job til personer med handicap. Det skal gøres ved at markedsføre og vedligeholde en job- og informationsportal, hvor alle informationer, der er med til at fremme beskæftigelsen af personer med handicap, er samlet.

Job- og informationsportalen er en integreret del af Arbejdsmarkedsstyrelsens www.jobnet.dk. Det betyder i praksis, at www.ijobnu.dk benytter sig af CV- og Jobbanken på www.jobnet.dk.

Hertil kommer en lang række informationer om støtteordninger, hjælpemidler, personhistorier m.m., som DSI har samlet på www.ijobnu.dk.

- Målgruppe

Projektets målgruppe er personer med handicap og virksomheder, da der er behov for en nem og ligeværdig jobformidling, hvor de "parate" arbejdsgivere og ansøgere med handicap kan mødes, påvirke og rekruttere hinanden. Projektet er et supplement og støtte til den indsats, som allerede foregår i kommunerne og på jobformidlingscentrene.

- Samarbejdspartnere

Projektet er primært et samarbejde mellem Arbejdsmarkedsstyrelsen og DSI, sidstnævnte er projektansvarlig. Hertil kommer fire store danske virksomheder, en kommune og LO, DA og KL, som alle er repræsenterede i projektets styregruppe.

Projektet startede i sommeren 2003 og løber frem til 31.12.2006, hvorefter andre aktører har mulighed for at overtage projektet. Det er Arbejdsmarkedsstyrelsen, som økonomisk står bag projektet.

<http://www.jobnet.dk/>

Gode links

<http://www.ams.dk/handicap/link.asp>

Specialkonsulentordningen for bevægelseshandicappede

For bevægelseshandicappede, familie til en bevægelseshandicappet, ansatte i kommune eller amt, ansatte eller medlemmer af en interesseorganisation for bevægelseshandicappede m.fl., der har behov for rådgivning, vejledning eller undervisning om bevægelseshandicap, kan kontakte specialkonsulenten.

Ordningen er en tværamtslig ordning som dækker **Roskilde Amt, Bornholm Regionskommune, Storstrøms Amt og Vestsjællands Amt.**

Specialkonsulenten kan foretage rådgivning, vejledning og undervisning inden for lovgivning, præcedens, tilbud og særlige problemstillinger vedrørende bevægelseshandicappedes forhold.

Kontakt for nærmere oplysninger:

Konsulent for bevægelseshandicappede

Jesper Jarl

Amtsgården i Roskilde

Social- og Psykiatريفorvaltningen

Voksenafdelingen • Køgevej 80 • 4000 Roskilde

Telefon: 46 30 39 54

Mobil: 30 84 43 36

E-mail: sfjja@ra.dk

Redaktion af dette nummer af HSK-Nyt, Lotte Pehrsson

Næste nummer forventes udsendt i september 2005. Indlæg kan sendes til:

Handicappede Studerende & Kandidater - HSK

Københavns Universitet, Njalsgade 84, lokale 7.3.10, 2300 København S

Kontortid: Mandag, onsdag og fredag ml. kl. 10 og 12

Telefon: 35 32 91 01 • Girokonto: 0 58 05 97

E-mail: hsk@hum.ku.dk • Hjemmeside: www.hsknet.dk